

Стеченко Д. М.
Полишко Е. А.

Национальный технический университет Украины «Киевский политехнический институт»

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ТЕОРИИ ГРАФОВ ДЛЯ СИСТЕМНО-СТРУКТУРНОГО АНАЛИЗА КЛАСТЕРНОЙ МОДЕЛИ РАЗВИТИЯ ПРЕДПРИЯТИЙ

Резюме

Исследована кластерная модель развития предприятий с помощью системно-структурного анализа на основе теории графов. Построение кластерной модели должно, в первую очередь, базироваться на освещении ее структуры и внутренних систем. Теория графов имеет необходимый инструментарий для достижения поставленной задачи.

Ключевые слова: кластерная модель, системно-структурный анализ, теория графов.

Stechenko D. M.
Polishko O. O.

National Technical University of Ukraine «Kyiv Polytechnic Institute»

USING THE THEORY OF GRAPHS FOR SYSTEMIC-STRUCTURAL ANALYSIS OF CLUSTER MODEL DEVELOPMENT OF ENTERPRISES

Summary

Researched cluster model of enterprise development through system-structural analysis based on graph theory. Building a cluster model should primarily be based on the coverage of its structure and internal systems. Graph theory has the necessary tools to achieve this objective.

Key words: cluster model, system-structural analysis, graph theory.

УКД 330.352

Поліщук В. М.

Вінницький торговельно-економічний інститут

Київського національного торговельно-економічного університету

ОЦІНКА ІНТЕНСИВНОСТІ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ ЛЕГКОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

У статті представлено аналіз стану та динаміки інтенсивного розвитку підприємств легкої промисловості й визначено сприятливі умови та основні напрями розвитку та удосконалення діяльності підприємств легкої промисловості.

Ключові слова: легка промисловість, промислове підприємство, інтенсивний розвиток, інтенсифікації виробництва, динаміка.

Постановка проблеми. Важливість інтенсивного розвитку підприємств легкої промисловості зумовлена тим, що дана галузь передусім задовольняє потреби споживачів та забезпечує зростання національного добробуту. Дана галузь відрізняється найбільшою гнучкістю пристосування до змін попиту, легко піддається модернізації і має швидку обіговість капіталу. Тому інтенсивність розвитку легкої промисловості може сприяти збільшенню інвестиційного попиту, який дасть поштовх до нарощування виробництва у фондоутворюючих галузях.

Підприємствам легкої промисловості України стабільно працювати збільшувати обсяг виробництва протягом багатьох років заважають наявність «тіньового» сектора виробників товарів легкої промисловості, імпорт товарів турецького та китайського виробництва, ввезених у країну із заниженою митною вартістю, ввезення одягу та взуття «секонд-хенд» у необмеженій кількості [1, с. 5].

Легка промисловість тісно пов'язана з багатьма суміжними галузями промисловості та обслуговує весь господарчий комплекс, сприяє розвитку сільського господарства, хімічної та машинобудівної промисловості і тим самим підвищує економічну і

стратегічну безпеку держави. Через те, в нових геополітичних умовах розвинені країни приділяють особливу увагу розвитку цієї галузі, розглядають її як пріоритетну й надають їй істотну державну підтримку.

Аналіз останніх публікацій. Проблемами розвитку промислових підприємств серед українських дослідників займалися: Я. Жаліло, І. Галиця, І. Акімова, Б. Сенчук, Д. Ляпін, К. Ляпіна, І. Крючкова [5] та інші, а конкретні питання економіки легкої промисловості знайшли відображення в наступних наукових роботах серед яких слід відзначити таких авторів як О. Бражко, М. Войнаренк, Т. Власюк, А. Гречан, С. Кучер, В. Нижник, О. Орлов, Л. Олійник, Ю. Романовська та інші. Різні методи оцінки ефективності функціонування підприємств знайшли своє відображення в роботах вітчизняних вчених: А. Вороніна [2], А. Єфремова [6;7], Н. Каткова, а також зарубіжних авторів: Р. Каплана і Д. Нортон, К. Марганії [12], З. Вдовенко [1].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. В сучасних умовах, важливе значення для інтенсифікації виробництва підприємств легкої промисловості має передувати здійснення ряду заходів, спрямованих на концентрацію ін-

вестиційних ресурсів для реалізації їх інвестиційних і інноваційних програм і проектів. Вони повинні бути спрямовані на технічне переоснащення тих виробничих підрозділів промислових підприємств, які є визначальними у виготовленні конкурентоспроможної продукції з інноваційним наповненням.

Мета статті. Проаналізувати стан та динаміку інтенсивного розвитку підприємств легкої промисловості й визначити сприятливі умови та основні напрями розвитку й удосконалення діяльності промислових підприємств.

Виклад основного матеріалу. Останнім часом відбуваються значні, як негативні так і позитивні зміни, що проявились на обсягах і на структурі виробництва підприємств легкої промисловості Хмельниччини. Відтак, до позитивних результатів таких змін ми відносимо формування вільного ринку, активізацію процесів виходу на зовнішні ринки, упорядкування економіко-господарських зв'язків з промисловими підприємствами інших країн. Проте, щодо негативних змін, то необхідно зауважити на втраті господарських зв'язків, небажанні іноземних інвесторів вкладати кошти в промисловість, призупинення або недовиконання державних програм активізації розвитку промисловості України в цілому.

Важливою складовою механізму забезпечення сталого розвитку, виступає діагностика поточного стану промислового підприємства, аналіз та оцінка основних складових характеристик, які

найбільш відповідають сучасним вимогам сталого розвитку. Достовірний та якісний аналіз потрібен для повноцінного забезпечення менеджерів інформаційними даними для прийняття ефективних управлінських рішень, розробки подальшої стратегії розвитку, підтримки збалансованості внутрішніх параметрів та забезпечення сталого розвитку.

А. Воронкова вважає, що діагностика, її прийоми та процедури є «стартовими» у розвитку будь-якого підприємства, і визначає діагностику як творчий процес, тобто не існує жорстких та конкретно визначених правил її проведення, а здійснюється вона з використанням різноманітних аналітичних прийомів залежно від характеру діяльності промислового підприємства].

Оцінюючи сучасний стан розвитку промисловості Хмельниччини слід відзначити, що за підсумками 2012 року обсяги промислової продукції збільшилися на 1%, тоді як за 2011 рік, приріст у промисловості становив 8,4% [2-8]. Проте, все ж сучасний стан підприємств легкої промисловості на Хмельниччині й в Україні із загостренням конкуренції на світовому ринку в умовах його глобалізації потребують об'єднання зусиль на усіх рівнях для здійснення державою системних кроків для забезпечення конкурентоздатності галузі. Аналізуючи окремі показники роботи легкої промисловості Хмельниччини за 2010-2012 рр., можна стверджувати, що результати є незадовільними (табл. 1).

Таблиця 1
Окремі показники роботи легкої промисловості Хмельниччини за 2010-2012 рр. [2]

Показники	Роки		
	2010	2011	2012
Капітальні інвестиції, тис. грн.	99591	34659	12801
Обсяг витрат на інноваційну діяльність, тис. грн.	749588,2	898520,2	2251962
Індекси промислової продукції, у % до попереднього року	152,5	106,8	119,9
Виробництво окремих видів промислової продукції:			
Костюми чоловічі та хлопчачі, тис. грн.	59,1	57,6	47,1
Піджаки та блейзери, куртки типу піджаків, джемperi та вироби аналогічні чоловічі та хлопчачі, тис. шт.	16,8	15,0	37,9
Сукні та сарафани жіночі та дівчачі, тис. шт.	76,3	158,8	202,8
Светри, джемperi, пуловери, жилети та вироби аналогічні трикотажні машинного чи ручного в'язання, тис. шт.	48,8	16,9	55,4
Одяг верхній трикотажний, тис. шт.	26,6	35,8	39,3
Трикотаж спідній, тис. шт.	521,4	749,7	686,5
Взуття, тис. пар	4608,3	3275,8	2635,9

Питома вага підприємств легкої промисловості, що займалися інноваціями, має тенденцію до зростання, так у 2012 році цей показник становив 22,5%, що порівняно з 2011 роком

збільшилось на 0,2%. Проте, за період з 2000 по 2012 рр. даний показник дорівнює 3,6%, що у порівнянні залишається бути кращим, табл. 2.

Таблиця 2
Інноваційна активність промислових підприємств Хмельниччини за 2000-2012 рр.[5]

Роки	Питома вага підприємств, що займалися інноваціями %	Загальна сума витрат	У тому числі за напрямками						
			дослідження і розробки	у тому числі		придбання нових технологій	підготовка виробництва для впровадження інновацій	придбання машин та обладнання, пов'язані з упровадженням інновацій	інші витрати
				внутрішні НДР	зовнішні НДР				
тис.грн.									
2000	18,9	7865,0	837,9	x	x	-	2365,2	3923,5	738,4

2001	14,6	8209,8	340,6	x	x	-	2030,2	4756,6	1082,4
2002	16,1	11827,0	486,1	x	x	19,7	2350,7	8647,2	323,3
2003	10,4	16883,4	-	x	x	138,5	4427,3	11183,7	1133,9
2004	7,2	10805,0	897,3	x	x	84,8	2407,6	7103,7	311,6
2005	6,5	18071,6	657,7	x	x	205,6	5095,7	10513,6	1599,0
2006	6,5	136248,9	702,8	x	x	7405,3	3819,3	123223,5	1098,0
2007	7,3	91948,2	28,2	2,0	26,2	1,1	x	64310,1	27608,8
2008	4,2	179490,7	4,0	4,0	-	-	x	47105,5	132381,2
2009	6,1	1086021,6	5,0	-	5,0	-	x	21017,1	1064999,5
2010	16,9	749588,2	17,5	-	17,5	-	x	58723,4	690847,3
2011	22,3	898520,2	-	-	-	-	x	93741,2	804779,0
2012	22,5	225196,2	151,9	-	151,9	-	x	96313,0	128731,3

Як видно з табл. 2, із загальної кількості інноваційно-активних підприємств Хмельниччини 74 підприємствами (93,7%) впроваджено у виробництво нові або значно вдосконалені види продукції та технологічні процеси. Кількість підприємств, що займалися інноваціями, характеризуються позитивною динамікою рис. 1.

Автор зазначає, для часткового розв'язання проблем легкої промисловості України, необхідне наукове забезпечення розвитку ергономіки та дизайну, відновлення вітчизняної сировинної бази,

забезпечення пошуку найбільш потужних сегментів виробництва та ринків збуту готової продукції, а також управління попитом.

Недостатньо ефективна фінансово-кредитна політика сприяння розвитку підприємств галузі легкої промисловості, її певна неадекватність щодо умов фінансово-економічної кризи, підсилена такими фінансовими ризиками для підприємств, як значне зменшення попиту на товари підприємств легкої промисловості області, зниження рівня інноваційно-інвестиційної активності економіки, збільшення фінансових витрат та термінів окуп-

Таблиця 3

Фінансові результати до оподаткування підприємств легкої промисловості

Показники	Роки	Фінансовий результат (сальдо)	Підприємства, які одержали прибуток (тис.грн.)		Підприємства, які одержали збиток (тис.грн.)	
			у % до загальної кількості підприємств	Фінансовий результат	у % до загальної кількості підприємств	Фінансовий результат
Текстильне виробництво	2011	3377,1	61,9	3911,6	38,1	534,5
	2012	23383,5	69,6	24577,5	30,4	1194,0
Виробництво одягу	2011	-2128,6	65,1	4678,3	34,9	6806,9
	2012	165,4	59,1	8463,1	40,9	8297,7
Виробництво шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів	2011	4717,0	75,0	4790,4	25,0	73,4
	2012	6311,1	81,3	6552,6	18,8	241,5

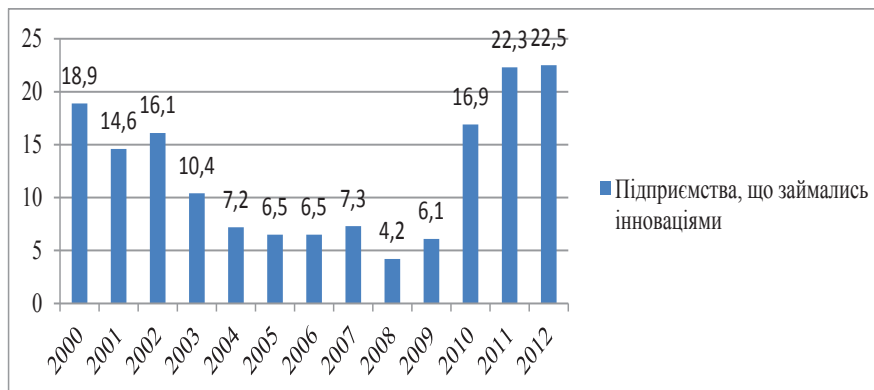

Рис. 1" Динаміка промислових підприємств Хмельниччини, що займалися інноваціями за 2000-2012 рр., %

ності капіталовкладень. Фінансові результати до оподаткування підприємств легкої промисловості Хмельниччини за 2011-2012 роки представимо в табл. 3.

Посилення дії ризиків інституційного середовища, структурна деформація зовнішніх рин-

ків, суттєво знижують рівень фінансової стійкості підприємницького сектора легкої промисловості Хмельниччини та національної промисловості в цілому.

Діяльність підприємств легкої промисловості Хмельницької області хоча і залишається поки збитковою, проте відзначається позитивною динамікою поступового скорочення збитку. Для забезпечення довгострокової виробничої і ефективної діяльності підприємствам галузі легкої промисловості необхідно мати достатній рівень поточних активів, для того щоб, бути спроможним покрити кредиторські зобов'язання і зберегти свою ліквідність та платоспроможність. Дебіторську та кредиторську заборгованість підприємств легкої промисловості Хмельниччини представимо в табл. 4.

Дебіторська та кредиторська заборгованість підприємств легкої промисловості Хмельниччини за 2011-2012 роки

Показники	Роки	На кінець звітного періоду (тис.грн.)	
		дебіторська заборгованість сума	дебіторська заборгованість сума
Текстильне виробництво	2011	28151,5	78849,0
	2012	79085,0	144235,0
Виробництво одягу	2011	16851,6	34634,2
	2012	20140,5	30627,5
Виробництво шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів	2011	16851,6	34634,2
	2012	2479,3	3060,2

Сучасний стан легкої промисловості Хмельницької області можна охарактеризувати як незадовільний і нестабільний. Кризове становище в галузі обчислюється не двома роками, а значно довше. Внутрішній ринок заповнили іноземні товари, які є нижчими за якістю і дешевшими, а тому витісняють вітчизняну продукцію з українського ринку. Підприємства не можуть ефективно пра-

цювати через брак інвестицій і відповідного високотехнологічного обладнання.

Відзначимо, що на рівні промислового підприємства інновації виступають, як матеріальна основа підвищення ефективності виробництва якості й конкурентоспроможності продукції, зниження витрат. У 2012 році питома вага підприємств, що впроваджували інновації, становило 22,2 % (табл. 5).

Таблиця 5

Впровадження інновацій на промислових підприємствах Хмельниччини 2000-2012 рр. [7]

Роки	Питома вага підприємств, що впроваджували інновації, %	Впроваджено нових технологічних процесів	у т.ч. маловідходні, ресурсозберігаючі	Освоєно інноваційні види продукції, найменувань	з них нові види техніки	Питома вага реалізованої інноваційної продукції в обсязі промислової, %
2000	11,8	26	5	405	40	5,3
2001	10,8	14	6	360	29	6,3
2002	8,9	13	5	307	22	3,8
2003	6,1	55	21	72	11	3,0
2004	4,8	12	7	31	7	3,9
2005	3,4	13	3	19	3	4,0
2006	6,5	4	3	20	14	1,9
2007	6,4	8	4	7	5	1,2
2008	3,9	16	10	8	3	0,6
2009	5,1	14	5	14	5	0,5
2010	16,0	42	19	36	13	0,3
2011	20,9	44	14	43	12	2,1
2012	22,2	32	11	27	6	2,3

Як видно з табл. 4, підприємства легкої промисловості переживають важкі часи, адже фінансуванням власними коштами підприємства майже неможливо. Особливо це стосується технічно застарілих підприємств, які мають за мету впроваджувати інновації. Динаміка впровадження інновацій на підприємствах легкої промисловості представлено на рис. 2.

Існує низка чинників, які перешкоджають впровадженню інновацій на підприємствах легкої промисловості (рис. 4). Потребують зміни та удосконалення механізми взаємодії структур наукової сфери зі споживачами наукового продукту в підприємницькій та державній сфері економіки.

Розвиток науково-технічної діяльності у легкій промисловості за головну мету має створення основи

для довгострокової конкурентоспроможності. Для досягнення цієї мети приватні компанії формують і розвивають в своїй структурі потужні науково-дослідні підрозділи, які виконують фундаментальні та прикладні дослідження. Найбільші обсяги науково-технічної продукції виготовляють підприємства, які корпоративізовані з науковими організаціями. На їхню долю припадає найбільша частка патентної, новітньої та ліцензованої продукції [9].

Більшість підприємств легкої промисловості Хмельниччини мають потенційні можливості та прагнуть до співпраці з потенційними інвесторами. Джерела фінансування інноваційної діяльності промислових підприємств, зокрема і легкої промисловості Хмельниччини, представимо в табл. 6.

Таблиця 6

Джерела фінансування інноваційної діяльності Хмельниччини за 2000-2012 рр. (тис. грн.) [8]

Роки	Загальна сума витрат	У тому числі за рахунок коштів			
		власних	державного бюджету	іноземних інвесторів	інші джерела
2000	7865,0	7821,4	–	–	43,6
2001	8209,8	8209,8	–	–	–
2002	11827,0	11300,2	148,7	192,6	185,5
2003	16883,4	15473,6	–	–	1409,8
2004	10805,0	10675,0	–	–	130,0
2005	18071,6	18071,6	–	–	–
2006	136248,9	66677,9	3000,0	41165,0	25406,0
2007	91948,2	81090,2	–	–	10858,0
2008	179490,7	149911,3	–	–	29579,4
2009	1086021,6	12863,6	–	606866,0	466292,0
2010	749588,2	31929,0	1894,2	213992,0	501773,0
2011	898520,2	91673,8	–	24474,6	782371,8
2012	225196,2	65822,3	–	733,9	158640,0

Як видно із табл. 6, у 2012 році загальна сума витрат на фінансування інноваційної діяльності підприємств легкої промисловості склала 225196, 2 тис. грн., що на 673324 тис. грн. менше у порівнянні з 2011 роком.

Підприємства легкої промисловості Хмельниччини працюють на рівні європейських стандартів, техніки та технологій, зокрема:

– підприємство ТОВ «Полонне Траузес-факторі», установило та експлуатує лінії з пошиття верхнього одягу за енергозберігаючими технологіями. Вдосконалено машини кл. 867, що випускаються у варіантах ECO, CLASSIC, Premium;

– організовані сучасні виробництва з виготовлення кімнатного та домашнього гумового взуття ТОВ «Літма» та МПП «Схід» (м. Хмельницький);

– ТОВ «Маро Воір», що випускає пледи акрилові та вовняні (Дунаєвецький район);

– підприємство ТОВ «Хмельницьклегпром» має сучасну базу з японського устаткування 3-го (останнього) покоління. Наявність такого устаткування надає змогу постійно оновлювати та розширювати кількість виробів згідно з останніми тенденціями в світі. Виробництво одягу для Збройних Сил України здійснюється за допомогою використання автоматизованої системи виробництва за технологіями американської фірми GERBER;

– на підприємстві ТОВ «Взутекс» освоєно декілька видів нових фасонів копил чоловічого та жіночого літнього й зимового взуття. На основі нових копил і підшов розроблено та виготовлено понад 15 моделей модного взуття.

Висновки та перспективи подальших досліджень у даному напрямі. Таким чином, сучасний стан економічної безпеки підпри-

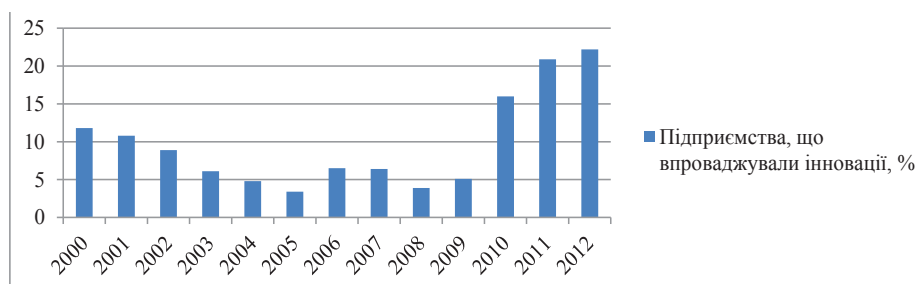

Рис. 2. Динаміка впровадження інновацій на промислових підприємствах за 2000-2012 рр.

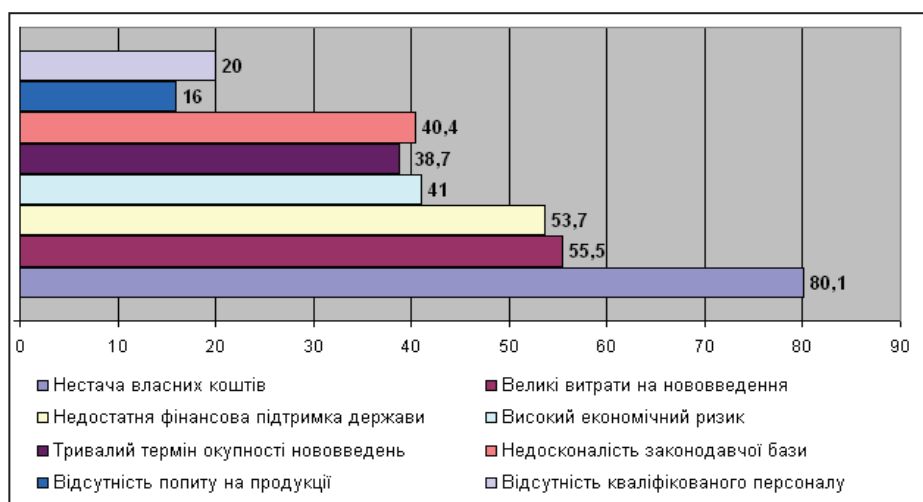

Рис. 4" Чинники, які перешкоджають інтенсифікації виробництва, %

емств легкої промисловості області визначається, головним чином, умовами, у межах яких вони функціонують, зокрема, у цьому контексті, специфікою й особливостями розвитку промислового комплексу Хмельницької області. Зауважимо, значний вплив на стан економічного розвитку підприємств легкої промисловості Хмельниччини має виробничий потенціал, галузева структура. Хмельницька область переважає порівняно з іншими областями України в промисловій кон'юнктурі ринку, що пов'язано, перш за все, з вигідним геополітичним положенням регіону. До того ж на підприємствах Хмельницької області виробляється 2,3% промислової продукції України та зайнято близько 3,4% промислового персоналу. Для розвитку промисловості тут є сприятливі умови: достатня кількість трудових ресурсів, основна сировина база, що завозиться (шкіра, вовна, бавовна, текстиль) тощо.

Більшість підприємств легкої промисловості Хмельниччини потребує технічного переоснащення. На думку автора, можливі два варіанти вирішення цієї проблеми: купувати обладнання та технології в інших країнах; купувати результати науково-дослідних і дослідно-конструкторських

робіт в українській науці та доводити їх до застосування у виробництві.

Для динамічного розвитку легкої промисловості необхідно: обмежити на законодавчому рівні ввезення товарів, що були у користуванні; забезпечити дієвий захист вітчизняного ринку від недобросовісної конкуренції у разі імпорту продукції легкої промисловості із заниженою митною вартістю; запропонувати єдину систему статистичної звітності та застосування реєстраторів касових операцій під час реалізації товарів легкої промисловості для детінізації внутрішнього ринку та створення рівного конкурентного середовища всіх його учасників, незалежно від форм власності та особливостей форм юридичного існування; проведення ефективної митно-тарифної політики.

Погоджуємося з тим, що держава має спиратися на такий важливий компонент, як інформаційне забезпечення на основі використання світових банків даних про технології та науково-технічні розробки, яке визначає ступінь її ефективності за умов перехідної економіки. Тому, на нашу думку, одним із можливих варіантів вирішення проблеми може стати розвиток взаємовідносин у сфері трансферу технологій, зокрема міжнародної передачі технологій.

Список літератури:

1. Вдовенко З.В. Методологические подходы к оценке эффективности деятельности субъекта хозяйствования / З.В. Вдовенко // Вестник Томского государственного университета. – 2004. – № 284. – С. 42–45.
2. Воронин А.А. Определение показателей экономической эффективности производства на основе модификации ресурсного подхода / А.А. Воронин // Экономика Украины. – 2007. – № 10. – С. 29–37.
3. Впровадження інновацій на промислових підприємствах Хмельниччини у 2012 році Електронний ресурс: [Режим доступу] : <http://www.km.ukrstat.gov.ua/ukr/index.htm>.
4. Гонтарева І.В. Временные факторы системной эффективности деятельности предприятия /И.В. Гонтарева// Труды Одесского политехнического университета. – 2009. – № 1 (31). – С. 216–221.
5. Джерела фінансування інноваційної діяльності промислових підприємств Хмельниччини за 2000-2012р Електронний ресурс: [Режим доступу] : <http://www.km.ukrstat.gov.ua/ukr/index.htm>.
6. Ефремов А.В. Экономическая эффективность и ее оценка / А.В. Ефремов // Экономика и управление. – 2002. – № 5. – С. 3–7.
7. Ефремов А.В. Эффективность хозяйствования. Как ее оценивать? / А.В. Ефремов // Экономика и управление. – 2008. – № 4. – С. 7–16.
8. Інформаційно-аналітичний матеріал про роботу підгалузей легкої промисловості України (січень-вересень 2012р.). – Легка промисловість. – наук-вир-ж-л. – № 3. 2012р. – С. 5–6.
9. Індеси промислової продукції Хмельницької області за 2012р. Електронний ресурс : [Режим доступу] : <http://www.km.ukrstat.gov.ua/ukr/index.htm>.
10. Індеси промислової продукції України за 2012р. Електронний ресурс : [Режим доступу]: <http://www.ukrstat.gov.ua/ukr/index.htm>.
11. Інноваційна активність промислових підприємств Хмельниччини. Електронний ресурс : [Режим доступу] : <http://www.km.ukrstat.gov.ua/ukr/index.htm>
12. Маргания К.Р. Совершенствование системы управления эффективностью предприятий реального сектора экономики: автореф. дис. на соискание уч. степени канд. эк. наук: спец. 08.00.05 «Экономика и управление народным хозяйством» / К.Р. Маргания. – М., 2009. – 18 с.
13. Олійник Л.Г. Аналіз показників інноваційної діяльності підприємств легкої промисловості / Л.Г. Олійник // Вісник Хмельницького національного університету. – 2009. – № 2. Т. 2. – С. 130–131.
14. Показники роботи легкої промисловості Хмельниччини за 2012 р. Електронний ресурс: [Режим доступу] : <http://www.km.ukrstat.gov.ua/ukr/index.htm>.
15. Салига К.С. Удосконалення методів оцінки економічної ефективності господарської діяльності промислових підприємств: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. ек. наук: спец. 08.06.01 «Економіка, організація і управління підприємствами» / К.С. Салига. – Маріуполь, 2005. – 18 с.
16. Фінансові результати до оподаткування підприємств легкої промисловості Хмельниччини за 2012 рік Електронний ресурс : [Режим доступу] : <http://www.km.ukrstat.gov.ua/ukr/index.htm>.
17. Ячменева В.М. Формирование системы показателей оценки адаптивности экономической системы / В.М. Ячменева // Экономика и управление. – 2008. – № 1. – С. 60–67.
18. Цопа Н.В. Оценка развития промышленных предприятий: моногр. / Н.В. Цопа / НАН Украины. Институт экономики промышленности. – Донецк – Симферополь: ИТ «АРИАЛ», 2009. – 184 с.

Полищук В. М.

Винницький торгово-економічний інститут
Київського національного торгово-економічного університета

ОЦЕНКА ИНТЕНСИВНОСТИ РАЗВИТИЯ ПРЕДПРИЯТИЙ ЛЕГКОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ

Резюме

В статье представлен анализ состояния и динамики интенсивного развития предприятий легкой промышленности и определены благоприятные условия и основные направления развития и совершенствования деятельности предприятий легкой промышленности.

Ключевые слова: легкая промышленность, промышленное предприятие, интенсивное развитие, интенсификации производства, динамика.

Polishchuk V. M.

Vinnitsa Trade and Economic Institute
Kyiv National Trade and Economic University

ESTIMATION OF INTENSITY OF DEVELOPMENT OF ENTERPRISES OF LIGHT INDUSTRY

Summary

The article presents an analysis of the status and dynamics of intensive development of light industry and identifies favorable conditions and direction of development and improvement of light industry enterprises.

Key words: light industry, commercial enterprise, intensive development, intensifying production, dynamics.

УДК 331.1

Продан І. О.

Тернопільський національний економічний університет

ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМУ ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ НА ІННОВАЦІЙНИХ ЗАСАДАХ

Сформовано механізм вдосконалення системи управління персоналом на інноваційних засадах, в якому запропоновано структурування управлінських задач, методів та способів їх розв'язання.

Ключові слова: вдосконалення системи управління персоналом, методи вдосконалення інноваційно-орієнтованого управління персоналом, управлінські задачі, інноваційний розвиток.

Постановка проблеми. Персонал є найважливішою функціональною підсистемою підприємства та найціннішим ресурсом його інноваційного розвитку. Саме людський фактор займає провідну позицію в інформатизації та інтелектуалізації виробництва, оскільки володіє особливими оперативними та стратегічними функціями.

В умовах становлення ринкових відносин загострюються протиріччя між традиційним масовим виробництвом та необхідністю інноваційного розвитку суб'єктів господарювання. У зв'язку з цим виникає критична потреба вдосконалення системи управління персоналом та її відношення до людських ресурсів загалом.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Ґрунтовні напрацювання в напрямі осмислення сучасної парадигми в системі управління персоналом запропоновано такими зарубіжними науковцями, як М. Армстронг, Х. Грецем [2], П. Друкер [4], Р. Саймонс, Г. Шмідт, Е. Денісон, В. Тамберг, А. Бадьн, а також російськими фахівцями, серед яких: В. Горфінкель, А. Єгошин [5], А. Кібанов, Г. Шекшня та ін. Цим питанням присвятили свої наукові праці чимало вітчизняних учених, зокрема Л. Балабанова Д. Богиня, В. Брич, І. Галиця, О. Грішнова [1], Л. Довгань, Г. Захарчин, А. Колот, О. Кузьмін, М. Семикіна, Н. Гавкалова, О. Череп та ін.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. З огляду на значну кількість наукових праць, присвячену проблематиці формування та адаптації системи управління персоналом підприємств до інноваційного середовища, слід віддати належне ученим, які намагаються розробити свої методи вирішення найбільш актуальних питань. Попри це, на нашу думку, потребують вдосконалення деякі аспекти процесу управління працівниками в розрізі вибору інноваційного напрямку розвитку підприємства, а саме: концептуальні положення взаємообумовленості продуктивності праці персоналу та рівня розвитку його компетенцій; вплив кількісних та якісних характеристик персоналу на загальний перебіг процесу управління персоналом з огляду на очікуваний результат інноваційної діяльності. Наукова і практична актуальність вищевказаних аргументів, а також необхідність формування механізму вдосконалення системи управління персоналом інноваційного типу зумовили вибір теми даної статті.

Мета статті. Головною метою цієї статті є побудова механізму вдосконалення системи управління персоналом на інноваційних засадах.

Виклад основного матеріалу. Вивчення системи управління персоналом на підприємстві вимагає комплексного підходу до аналізу його якісних та кількісних показників. Це підводить нас до спеціального прикладного використання логічного лан-